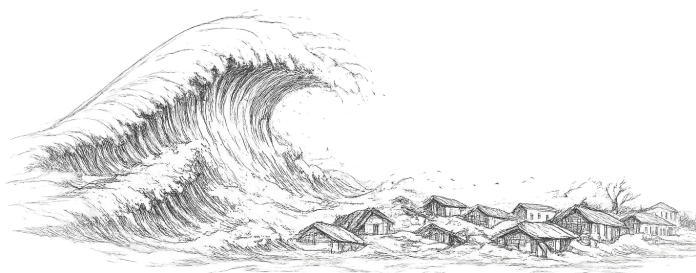

בסיעתא דשמיא

חבול אחרי

תמר מור

בת האכזרנות, דאגית

הדבר היחיד שארמינטה רצתה אחרי שני לילות בלי שינה וימים שכל כולם בשורות איוב היה לסיים את המשמרת שלה וללכת הביתה. אבל על זה בדיוק משלמים לה משכורת שהיא פי שלושה מהמקובל בשוק, יחס מושלם ללקוחות גם כשהם מגיעים לקראת ערב והלב שלך צונח.

"ברוכה הבאה", היא גייסה בכוח חיוך מאיר. אולי האישה שתולה בה מבט חוקר מאחורי הדלפק הגיעה רק כדי לברר על השירות שהם מציעים ותחזור ביום אחר כדי להשלים את גיבוי הזיכרונות שלה. הלוואי.

הגברת היססה לרגע כשהיא ביקשה ממנה שם ופרטים מזהים, ארמינטה חיכתה בסבלנות. זאת לא הלקוחה הראשונה שהמתח גרם לה לגמגם אפילו את מספר הטלפון שלה.

כמה שהם יכתבו בעלוני המידע שהשירות שהם מציעים לא מסוכן, לא פולשני, לא כרוך בשום תופעות לוואי. אנשים חוששים בכל זאת, זה הגיוני בעצם מול דבר לא מוכר.

"אני רוצה גיבוי אנונימי", ההיא ירתה לבסוף, הפתיעה אותה לרגע. חיפוש מהיר בישר לארמינטה שמדובר באופציה קיימת.

"תני לי בכל זאת פרטי קשר למקרה שנצטרך לוודא איתך משהו", היא ביקשה. ניסתה להניח לפנייה את עלון המידע.

היו לקוחות שנכנסו בלי להבין לקראת מה הם הולכים. חלק מהם נסוגו ברגע האחרון. גם אנשים אמידים לא תמיד אהבו לשלם סכום שיכלו לקנות בו ברווח מרצדס, עבור מוצר שמי יודע אם יזדקקו לו אי פעם.

"חבל על הזמן של שתינו", האישה דחפה את העלון ממנה והלאה. היא זרקה בחוסר אכפתיות חבילת שטרות על הדלפק. מי מסתובב עם כל כך הרבה כסף בתיק.

"סליחה, אני לא בטוחה שאני יכולה לקבל במזומן", ארמינטה באה במצוקה. "הטכנולוגיה שלנו מאוד חדשנית ונסיונית, בודקים אותנו כל הזמן", שיתוף יתן הרגשה טובה, היא קיוותה. "אם יחשבו שאנחנו חלילה מלבינים הון יסגרו אותנו מיד וכולכם תפסידו מזה. את יכולה לשבת בינתיים, לאכול ולשתות משהו. יש כאן בר נחמד בצד. אני רק אצלל לבוס שלי לשאול אותו, ברשותך..."

"אל תנסי להיות נחמדה בכוח", הבוטות הממה אותה. "אוקיי, בלי טובות ובוסים. אני אעשה לך העברה".

דקות אחר כך המקדמה כבר השתקפה בחשבון הבנק של החברה.

"אני רוצה שתחתמי לי על כמה טפסים, אחר כך אסביר לך על התהליך", ארמינטה הציעה בזהירות, לא התחשק לה לחטוף מהלומה נוספת.

הלקוחה שלה חתמה ברישול על עשרות הטפסים בלי לקרוא אף אחד מהם, הוסיפה שורה משל עצמה ליד החתימה.

הזיכרונות יהיו נעולים למשך שבע שנים ללא שום אפשרות לפתיחה. היא תהתה מול המילים בזמן שניסתה שוב להסביר לתמהונית שמולה

על האפשרויות שעומדות בפניה. ואם נניח היא תאבד את זיכרונותיה קודם, מה?

"קראתי כל מה שצריך", היא קטעה ברטינה את ההסבר האדיב שלה. "תתחילו את התהליך עכשיו".

'יש לנו שעות מסודרות, אנחנו עובדים בלילה רק בהזמנה מראש', ארמינטה לא העזה לציין את העובדות הפשוטות שנכתבו בבירור בדלת ובשלט הכניסה. אחד הדברים שחשובים יותר מכל לדוקטור וורן הוא יחס וי איי פי ללקוחות שלו. אנשים שניחנו במספיק כסף כדי לאפשר לעצמם לגבות את זיכרונותיהם הם לא כאלה שמסוגלים לקבל עיכוב או דחייה.

"בסדר, אני רק אקרא לטכנאית", היא מלמלה. מספידה בליבה את הלילה הקרוב. היא תנמנם כאן על הכורסה, זה לא יהיה כל כך גרוע, ניחמה את עצמה. ובכסף שתרויח על הלילה הזה תקנה לעצמה משהו נחמד.

"אסור לזוז או לדבר בעשר השעות הקרובות עד שאנחנו מסיימים את הגיבוי", שמעה בינתיים את הולדה מזהירה את הלקוחה, שישבה בפנים תומות בכורסה בזמן שהיא חיברה את האלקטרודות לראשה.

"עשר שעות?" היא נדהמה, שריר זע בפניה לראשונה. בפעם הבאה תקראי את ההוראות או תקשיבי להן, ארמינטה הרהרה ביותר מקורטוב של שמחה לאיד.

"אם תחכי למחר בבוקר יהיה לי רופא זמין ונוכל להשתמש בהרדמה מקומית, טשטוש או גז צחוק", הולדה התנצלה. "אלה ההוראות, פשוט. שלא יהיה לך נתק באמצע הרצף. אני מתנצלת על אי הנוחות..."

"שקט כבר", הלקוחה קטעה אותה שוב.

איזה בן אדם! אם היה מדובר רק בכסף הייתה חושבת שהיא גנבה אותו ממישהו, אבל המוח שלה הרי חייב להיות במאה אחוז מקורי.

קרסה באנחה לכורסה הנפתחת שלה. עשר שעות אחר כך האישה עדיין ישבה בעיניים עצומות והניחה לזיכרונותיה להיספג בקסדת הזיכרון שלה.

"תחזרי עוד יומיים, הקסדה תהיה מוכנה ונוכל למקם אותה במדף ולקבל ממך פרטי קשר נוספים", ארמינטה נפרדה ממנה בחיוך מלאכותי. אחסנה את הקסדה בזהירות תחת הכותרת 'אנונימי' בארון שממתין לטיפולו של הבוס.

"לאן הקסדה הזאת אמורה ללכת", דוקטור וורן היה מתוסכל שלושה ימים אחר כך, ארבעה שבוע. במספר הטלפון שהאלמונית מסרה לא הייתה תגובה, ההעברה הובילה לחשבון אנונימי בשוויץ.

"לך תרדוף אחר הרוח. תדחפי אותה מאחורי המדף", הוא הורה לבסוף, זעוף, חודשיים אחר כך. "אל תשכחי לכתוב שהיא לא סיימה להסדיר את התשלום".

"נעול לשבע שנים", ארמינטה רשמה על דעת עצמה בכתב יד. תהתה אם התעלומה הזו תיפתר אי פעם. מי מוכן לשלם מאות אלפים על מוצר שהוא לא מתכוון להשתמש בו.

אסתי

"את בטח תדעי להגיד לי למי אפשר לפנות בהנהלה של קופת הצדקה", הנוף חלף על פניה של אסתי במהירות מסחררת, מתחלף לשכונה לא מוכרת. "אפילו כמה מאות שקלים בחודש. פה נעליים חדשות לילד, שם בגד. מעדן בראש חודש. תאמיני לי שזה יכול לשנות שם את כל המצב בבית".

"קופת הצדקה לא תיתן להם אפילו חמישים שקל", שרי גיסתה הנאמנה שהיא במקרה גם כלתו של מנהל קופת צדקה גדולה קיררה אותה מיד. "הם מתעסקים עם משפחות שרעבות ללחם. מה פתאום שיתנו כסף לאישה שבסך הכול לא יכולה לקנות נעליים לילדים בתחילת עונה".

היא לא אמרה לשרי שם ולא נתנה שום פרט מזהה ובכל זאת לא הרגיש לה מכבד להגיד משפט כמו 'מילא בת שנתיים שלא מבינה שום דבר, אבל דמיני איך מרגיש ילד בן שמונה שמלבישים לו מכנסיים ירוקים וחולצה מידה שש עשרה. הילדים סובלים, אני מכירה אותה

מספיק שנים בשביל לשער שאם יהיה לה כסף לקנות להם חדש הכול ייראה אחרת'.

"אבל היא מדוכדכת בגלל המצב הכלכלי", אסתי רק אמרה. הנה התחנה שרשומה בפתק. היא צלצלה.

"אם היא תיכנס לדכאון יש סיכוי שימננו לה טיפול", שרי גיחכה, מרירה. "תביני, הלוואי שהיה לקופה תקציב בלתי מוגבל בשביל לממן ילקוטי ניקי לכל הילדות של השכונה. אבל כל עוד מקוששים כספים במודעות רחוב מאנשים שתורמים שקל ועוד שקל, לא נשאתר אגורה מיותרת בשביל מה שהוא פחות מקריטי. הם מכבים שריפות כל הזמן".

"שאפשר היה למנוע מהן להתפשט אם היו שופכים עליהן מים כשהן רק התחילו", אסתי המשיכה את המטאפורה. היו למשפחת ברנד כבר שלושה ילדים בגן שלה, עד השנה אף אחד מהם לא היה מוזנח. איך אפשר לחכות.

"אין מספיק מים, אין", שרי והשפופרת פכרו ידיים. "מה את רוצה שיעשו, אסתי. אנחנו שומעים מחמי כמה הוא חסר אונים מול מקרים דחופים הרבה יותר, באמת שאין להם אפשרות. תתפללי שהמליונרים יקבלו שכל להכפיל את התרומות שלהם. מה אני אגיד לך".

וזה מה שהיא עשתה בדקות שאחר כך. הזכירה לעצמה שלריבוננו של עולם יש תקציב לא מוגבל, ואין באמת מקום לדאגה. ביקשה ממנו שיהיה הרבה כסף, והרבה טוב. ושאנשים לא יצטרכו כל כך הרבה עד שנשימתה לפעמים נעתקת. מה היא כבר יכולה לעשות, היא בסך הכול גננת. להתפלל היא יכולה.

"תשמעי, חשבתי על זה שוב", שרי התקשרה כעבור שלוש דקות כשהיא כבר ניסתה לנווט את דרכה באזור הלא מוכר. "אני יכולה כמובן לדבר עם חמי שיצרפו את השם שלה למכירות החסד שהם מארגנים פה ושם, זה יעזור?"

לא, היא צריכה בגדים חדשים. יפים. מהחנויות היקרות, אסתי לא ידעה איך להסביר.

"מה את מתנשפת כך", גיסתה ביררה בינתיים.

"אה, סיפור מעניין", אסתי פלטה. "מישהי שהכרתי פעם וביקשה מאוד שאבוא להיפגש איתה דווקא היום".

הקשר שלה ושל שירה הידלדל בשנים האחרונות אחרי שאסתי עברה דירה. תמיד היא הייתה זו שהתקשרה, מתעניינת בשירה. מאחלת לה חג שמח ושנה טובה. שומעת בשמחה שהיא מצאה עבודה כפועלת ייצור במפעל, מקבלת את שכר המינימום שלה. משתקמת, קצת. לא יודעת עדיין שום דבר על עברה.

באמת כבר קרוב לחצי שנה הן לא דיברו, היא הייתה צריכה להתקשר אליה יותר, אבל המשאבים שלה כל כך מוגבלים. ילדי הגן שתלויים בה, הילדים שלה בעצמה. עוד נשים שהיא משתדלת להתקשר אליהן מדי פעם, מה עוד היא יכולה לעשות. מה שירה יכולה לרצות עכשיו? ובדחיפות כל כך? יכול להיות שהמצב שלה הידרדר שוב?

הרחוב התחלף לשכונת וילות מרשימה, היא תעתה ביניהן מבולבלת. עצרה ליד הכתובת הרשומה ובדקה אותה שוב מול הפתק כדי להיות בטוחה.

שירה עובדת כאן? היא הייתה צריכה להשתקם מאוד כדי שיקבלו אותה לעבודה במקום כמו הארמון שעומד לפניה. והאם בעלי הבית מסכימים שהיא תיפגש איתה כאן? אולי הטעות הזו עלולה לעלות לשירה במקום העבודה שלה?

תיכנס, האינטרקום אמר. אני רואה אותך בפתח. לכי ישר ישר, אני מחכה לך.

הלכה ברחבי הגן הענק המטופח. סלון עם מראות, ספת עור מהודרת. אישה לבושה בקפידה, שרשרת יהלומים נוצצת.

שירה???

אסתי

כשהן נפגשו לראשונה שירה הייתה דמות נטועה לצד הגדר הסמוכה למכולת. תלתה מבט רעב מהיר בסלסלת הירקות הרקובים למחצה שהייתה מונחת עליה, בכיכרות הלחם משלשום שלא מלאו ליבו של בעל המכולת לזרוק.

אסתי הוליכה אחריה את התאומים, התלבטה מול האישה שהיא עדיין לא הכירה אז. בחצאית המרופטת שלה, בחולצה שהייתה גדולה מכפי מידתה בשלושה מספרים לפחות. תהתה אם היא צריכה עזרה או שההצעה תפגע בה.

”אקסקיז מי”, ההיא פנתה אליה במפתיע.

אסתי הסתובבה בתחושת הקלה. ”איי ספיק אינגליש”, היא פלטה קודם כול. שתדע שמבינים אותה. ותודה למאמי שהתעקשה לדבר איתה אנגלית מגיל אפס.

התועלת שהיא הפיקה מהאנגלית שלה במשך השנים הייתה הרבה יותר מהמטרה הרשמית - שפה משותפת עם סבתא שלה ועם הדודות מארצות הברית.

”הו, סוף סוף משהו מבין”, האיישה התקרבה אליה בהקלה בולטת. אסתי נשמה עמוק כדי לא להירתע. ”המצרכים כאן, הם שייכים למישהו?”

”בעל המכולת מניח אותם כדי שמי שרוצה ייקח”, אסתי זרקה מבט באישה שאספה אליה בשמחה לחם שאולי עלו בו כבר סימני ירוקת. הפכה עצובה.

”אם את רוצה, הוא הרבה פעמים מניח כאן מוצרים טובים”, היא הלכה אחריה כאילו הן לאותו כיוון. ”אני חושבת שיש ימים קבועים. הוא מוציא דברים שהוא כבר לא יכול למכור, אבל עדיין אפשר ליהנות מהם...”

"תודה, תודה רבה", ההיא שמחה לשמוע. "איך קוראים לך?"

"אני אסתי", היא סיפרה. "ואת?"

"אני לא יודעת", התשובה הממה איתה. "את יכולה לקרוא לי שירה".

"אמממממ בואי כבר לחנות", התאומים משכו בחצאתה משני הכיוונים, קורעים אותה כרגיל בין הרצון להישאר. לשמוע. להיטיב. לבינם.

"אני מהשיטפונות במערב אירופה", שירה התעלמה. "מצאו אותי זרוקה בסירת הצלה, חסרת הכרה. שום דבר לא נפגע, רק הראש. כשהתעוררתי מיד דיברתי, תפקדתי", הצחוק שלה היה מריר בקצוות. "האחרים שהיו איתי השתקמו כבר במשך השנים, מי שצריך תותבת הולך עם התותבת. כולם נוסעים קדימה. רק אני נשאיתי הכי נכה, לא יודעת על עצמי שום דבר".

”ואי אפשר לחפש, לזהות... המשפחה שלך... הם בטח מחפשים אותך”, אסתי נבעתה. שנים חלפו, איך אפשר להסתובב כך בעולמו של הקדוש ברוך הוא חסרת זהות, בלי שום עבר להיאחז בו.

"אולי גם הם מתו, אני לא יודעת", שירה חזרה אחורה, אספה לעצמה בשקדנות מלפפונים שעדיין לא הרקיבו לחלוטין. "את הרי יודעת

שעדיין לא הצליחו לשקם את רישומי התושבים מאז, איך אני יכולה לדעת לאן אני שייכת".

"לפי השפה? המבטא? טוב, אני בטח לא הראשונה שמציעה את הרעיונות האלה..." היא צחקה על עצמה.

"ברור שהראשונה", גם שירה צחקה. "אפשר להניח שנולדתי באנגליה, כן. אבל אי אפשר לדעת שום דבר בוודאות".

"אולי לפי האזור שבו מצאו אותך?"

"את באמת חושבת שמישהו יודע. אתם בארץ חייתם בגן-עדן, אין לך מושג מה הלך שם. קילומטרים של בתי-חולים שדה, אפס רישומים. לא לחינם עשרות אלפים נעלמו ככה ואף אחד לא יודע על גורלם שום דבר".

התיאור קיצר את נשימתה. אחרי כל הכתבות המחרדות שהיא קראה זה לא כמו לשמוע את מי שהיה שם מספר באמיתי על החוויות שלו.

"חוץ מזה הרופא אמר לי שאי אפשר להיות בטוחים אפילו בשפה", שירה נשענה על הגדר. מרוצה בעליל מתשומת הלב. אפילו התאומים השתתקו, האזינו להן מרותקים בלי להבין יותר מדי. "את יודעת, יש תופעה כזו של אנשים שמתעוררים מתרדמת עם שפה שהיא לא שפת האם שלהם ואפילו מדברים במבטא זר. שמעת על זה פעם?"

"יו, זה הגיוני?"

"זה נדיר מאוד", היא הודתה. "הסבירות אומרת שאני באמת מאנגליה. אבל איך זה עוזר לי כשלא נשאר אף אחד שיכול לאמת את זה. ניסיתי לברר בין יוצאי אנגליה, אף אחד לא ידע מי אני".

"לא קל בכלל", אסתי דרכה בטעות על עגבנייה רקובה שצנחה מהגדר. איכס.

"בסדר, אני עם הפנים קדימה. רק שסל הקליטה שבגללו הגעת לישראל נגמר לפני חצי שנה, ומאז אני ככה. מהיד לפה", היא נאנחה.

"אני לא יכולה לעזור הרבה", אסתי היססה. היה נשמע שבת-שיחה מחכה לעוד הצעות. "אבל יש כאן גמ"ח של בגדים, מקום שמקבלים בחינם. שמעת על זה פעם?"

היא לא שמעה, הוציאה עט ורשמה בשקידה את הכתובת. הלכה אחרי אסתי כדי לראות איפה מחלקים לפעמים ירקות.

"את אומרת שהיא לא יודעת כלום על עצמה, שהגיעה לארץ רק בגלל סל הקליטה", יהודה תהה בערב. "מי אמר שהיא בכלל יהודייה?"

ההשערה שלו הייתה הגיונית, העבירה צמרמורת לא נעימה בגבה. רוב רובם של יהודי אנגליה עזבו בשנים שלפני השיטפון מאימת האנטישמיות, שבדיעבד הייתה דרכו הנסתרת של הקדוש ברוך הוא להציל את חייהם. אם היא נשארה, ואף אחד לא מכיר אותה... מה יותר קל מלהציג את עצמה כיהודייה בכל מקום. והיא עוד הזמינה אותה לבוא לבקר אותה לפעמים, לקבל צלחת מרק חמה.

דב/רה

אני זוכרת את המקום המדויק שבו ישבנו, רחלי שוסטהיים ואני. בפניה זויתית של חדר המורות. מיקמתי את הכסא שלי ליד המגירות של מחנכות טי"ת. היא דחקה את הכסא שלה לפינה הנגדית, שומרת על מרחק בטוח ממני.

ידעתי שהחדר יהיה ריק בשיעור הזה, הייתי דרוכה לקראת מה שאני הולכת לומר לה. ידעתי שאין לי ברירה אלא להקשות את ליבי היום. לטובתה, לטובת כל הנערות האחרות שבאות בשערי הבית הזה.

בסדר, גם הייתי חדשה בסמינר, ורציתי להוכיח את עצמי ואת השיטה החינוכית שלי. מודה.

עדיין לא יודעת איפה טעייתי עד כדי כך שהגיע לי עונש נורא כזה. אולי הטעות הייתה הפוכה בדיוק והייתי צריכה ללכת ביד קשה יותר, אולי לעולם לא אדע.

”המורה קראה לי”, רחלי התייצבה עם תום ההפסקה.

המבט שלה היה אדיש. היא לא העלתה בדעתה שיש לה סיבה לחשוש, הסתדרה יפה מאוד עד כה עם חריגות שמתחו את החבל אבל לא קרעו אותו. חוצפות עדינות, סוודר כמעט על פי התקנון. נעליים ורודות זוהרות רק בימים שהמנהלת לא הייתה בשטח, איחורים לשיעורים שהיו מגובים בתירוץ אחר כל פעם.

עשתה כנראה את החשבון הפשוט: אם אפשר לחיות את החיים היפים כל הזמן במחיר של שיחות מוסר פעם בחודש חודשיים, זאת עסקה משתלמת בסך הכול. לא ידעה שאני הולכת להפוך את כללי המשחק.

”יש לך הרבה יכולות וכלים, רחלי”, לחצתי את ידה. התלבטתי לגבי המבט הנכון שאני צריכה להתבונן בו עליה. אני צריכה להבהיר לה שאני מתכוונת ברצינות. הרבה מדי נשים בצוות נתנו לה הרגשה שההתנהלות שלה יכולה להימשך באותו סגנון עד אין קץ. שוטרים וגנבים, משחקי מחבואים. היא צריכה להבין שההזדמנות האחרונה שלה עומדת מולה ממש עכשיו, והיא בידיים שלה.

אחרי שהיא תלך, גם אם יחזירו אותה בסוף אחרי שבועיים וסוללת שתדלנים, פרודורי הסמינר ייראו אחרת. השקעתי במנהלת שעה מתישה של הסברה, בסיומה גם היא הסכימה איתי.

”אני בטוחה שתוכלי בעזרת השם לממש אותם בכל מקום שתבחרי בו ולגדול לתפארת. אנחנו מצטערים מאוד להפסיד אותך, אני רוצה שתדעי את זה”.

עיניה הפכו אגמים ירוקים, מבולבלים.

”המורה... מתכוונת...” היא נדהמה.

”אני מצטערת מאוד, אבל כן. לחלוטין”, רחמים גאו בי. חנקתי אותם, ידעתי שאין לי ברירה. ”היו לך הרבה מדי הפרות משמעת בחודשים האחרונים והנסיון שלי לשוחח איתך עליהן לא הביא לשינוי שקיוויתי אליו. אנחנו נאלץ להיפרד עכשיו. בטוחה שיהיו מקומות אחרים שישמחו לקבל אותך”.

"המורה, לא..." היא לפתה באצבעות מלבינות את התיק שלה.

"אני רצינית הפעם", נענעתי באיטיות בראשי. נשכתי שפתיים כשדמעות מילאו את עיניה בבת אחת, מציפות אותן. מאיימות לזלוג. כשהיא נשפה וכיתפה את התיק שלה.

"אני אלך", היא אמרה פתאום בעוז, אותו עוז שהכרתי משיחות המוסר הקודמות שלנו. "אני אלך וכל מי שקשור לזה יתן את הדין. זה מה שיש לי לומר".

קפאתי על המקום לרגע.

הייתי צריכה לזקוף כתפיים אדישות ולא להתייחס, ידעתי שכך נכון מבחינה חינוכית. אבל הילדה הפגועה הזאת הייתה כבר ליד המפתח, הרגש לא הרשה לי שהיא תלך כך.

"רחלי, רצינו שתישארי כאן. זאת את שבחרת. כל יום מחדש", ניסיתי להזכיר לה.

"בחרתי, באמת", עיניה היו אדומות ונפוחות מאוד. "המורה לא תבין אותי אף פעם", היא צעקה. "את נולדת על ההר, נכון? את מעוררת את השחר כל בוקר כמו שכתוב בשולחן ערוך ובחיים לא עומד לך שום משפט ציני על הלשון ומצידך ללכת עם נעלי סבתא כל הזמן. אז איך את קוראת לזה בחירה בכלל?"

לא הערתי לה על גוף שלישי עכשיו, זה לא היה המקום והזמן. "גם לי עלולים להיות כל מיני רצונות, אני יודעת לכלוא אותם", ציינתי.

"גם כן. רצונות", היא חיקתה אותי בלעג. חצופה, לא התאפקתי מלחשוב.

"תדברו בשיעורי יהדות, תספרו סיפורים. תחשבו שאתן מבינות מה משתולל לנו בלב. את לא באמת חושבת שזה הוגן".

בתוכי האדמה רעדה. צפצופים איומים באוזניים שהחרישו כל קול אחר, מערבולת התפרעה בתוכי גורמת לי להישמט על הכסא. ללפות את הראש כאילו הוא עומד להתפקע כאן ועכשיו. רועדת כולי, מחפשת במה להיאחז. מה קורה לי. מה. השם.

מיטלטלת בין שמים לתהומות, לא רואה את רחלי. שומעת רק את טריקת הדלת. לא מצליחה להרים ראש כדי לראות.

נצח חלף עד שהזדקפתי, כאב עמום נשאר. השעון סיפר על דקות בסך הכול. לא ידעתי מה קרה לי. לא העליתי בדעתי שזאת הייתה הפעם הראשונה.

אסתי

"מפרנסים עניי נכרים עם עניי ישראל", יהודה לא חשב שיש לה סיבה להילחץ. "לא אמרתי שאת חייבת להמשיך איתה בקשר, אבל במקרה הכי גרוע את יכולה לכוון משום דרכי שלום ורחמיו על כל מעשיו".

"ואם היא רק מציגה את עצמה כיהודייה ובסוף תנסה להתחתן עם יהודי..."

"אם תהיה לנו סיבה להתערב נשאל רב מה לעשות", הוא הרגיע אותה.

שבוע חלף בינתיים ושירה לא דפקה על הדלת. הן שוב נפגשו אקראית ברחוב, כך התברר לאסתי שהחדרון המעופש ששירה מתגוררת בו עומד גם הוא בסכנה. היא כבר חודשיים לא שילמה שכר דירה.

הנשים הצדקניות שבסיפורים פינו חדר בביתן ושיכנו בו את חסרת הבית התורנית. עשר שנים אחורה אסתי הייתה מתחננת בפני יהודה לעשות את זה, היום היא כבר יודעת שזה חסר הגיון. היא רק הוגיעה את מוחה בפתרון שכן יהיה אפשרי.

למצוא לה עבודה יהיה הכי טוב. "חכה ולא דג", אמא שלה נוהגת לומר. אבל אפילו מקום עבודה היא מרגישה לא נוח לתווך לה בלי לדעת מי היא באמת. אין הרבה אנשים שישמחו להעסיק אצלם מתחזה.

"אחרי שהתעוררת, איך יכולת לדעת בעצם שאת יהודייה?" היא הרשתה לעצמה לשאול כשהן נפגשו שוב, בשוליה של חלוקת ירקות לתושבי השכונה. "בטח היו שם המון אנשים מכל הלאומים..."

"אם את מתעוררת ונוטלת ידיים, מברכת על האוכל שנותנים לך", שירה הניחה בצד שק של גזר. "גם בלי לזכור שום דבר על עצמך האנשים סביבך מבינים שהאינסטינקטים האלה מוכיחים משהו, אוקיי?"

"זה מעניין", אסתי עשתה את עצמה בוחנת קופסת עגבניות. "אז מה, כשאת מגיעה לרב, הוא משתמש בהוכחות האלה בשביל לקבוע יהדות?"

"בשבילי זה מספיק", היא משכה בכתפיה. "למה צריך רב?"

"מה שהיא אומרת נשמע הגיוני", יהודה צידד לטובתה. "ליתר בטחון, אם היא תתארח אצלנו לסעודת שבת אי פעם, נדאג שיהיה יין מבושל".

זה אף פעם לא קרה, לאסתי לא היה מושג אמיתי איך ואיפה היא עושה את השבתות שלה. פעמיים היא הגיעה לאכול מרק, אהבה אותו עשיר עם קינדלאך ואטריות, ואחרי שיהודה דיבר עם בעל המכולת היא התחילה גם לסדר מדפים בשכר מינימום.

היה לשירה איך לשלם שכר דירה באותו חודש, בחודש שאחר כך היא התחילה לפרוע את החוב. מסכנה היא נשארה כל הזמן ושמחה מאוד לקבל משלוח מנות בפורים ועוגות טריות פה ושם.

רק אחרי שאסתי עברה דירה הקשר הידלדל לאיטו.

עכשיו הן שוב יושבות אחת מול השניה, ומשחק התפקידים התהפך איכשהו. שירה התבוננה בה במבט משועשע, לא סיפקה אפילו רמז. השאירה לה להתמודד בכוחות עצמה עם השאלה.

"אני לא מבינה", אסתי נואשה לבסוף. עיניה ברחו סביב כל הזמן. אל הנברשות, הן עשויות זהב אמיתי? שטיח הפרווה שהיה פרוש

ביניהן כאילו עוד רגע יזנק וישחר לטרף, גינת קקטוסים מרובעת תחת המדרגות שהובילו למפלס נוסף. שירה. המלפפונים הרקובים. זה טוב מכדי להיות אמיתי אבל למיטב ידיעתה היא לא חולמת עכשיו.

"רציתי לראות את הפרצוף שלך", שירה צחקה. אותם תווי הפנים השמוטים, מעוררי הרחמים. העיניים החומות שהכאב הגדיל. היציבה שלה כן הייתה זקופה יותר, קמטי הצער עדיין היו.

"מתי זה..." אסתי איבדה מילים כל הזמן. "ממתי את פה? ואיך לא סיפרת?"

"בדקתי קודם שאני לא מתעוררת", שירה צחקה שוב. הצחוק שלה, שהיה נשמע טיפשי לפעמים, הדהד אחרת לגמרי באקוסטיקה המושלמת של הטרקלין שסביבה. "אל תקראי לי מרה, תקראי לי שירה. היית מאמינה שיום אחד אגור בכזה בית?"

"לא", אסתי אמרה בפשטות. שמחה גדולה פשטה בה, מילאה אותה. "את מרשה לי לחבק אותך?" היא ביקשה. הטביעה נשיקה גדולה על כל לחי, כמה הכאב והאומללות של שירה רדפו אותה. בימים ובלילות. היא כל כך שמחה בשבילה עכשיו.

"כשיהיה לך כוח, אני אשמח לשמוע איך זה קרה", היא בררה מילים. לא רצתה לשאול על הזיכרונות והמשפחה. הם היו אמורים להגיע יחד עם הכסף, אבל למה שירה לא מדברת על זה מילה? "זאת אביבה, זוכרת אותה? הכול בזכותה".

זוכרת מהסיפורים, כמובן. עובדת סוציאלית שעמדה לרשות הניצולים וליוותה את שירה בתקופה הראשונה. היא חייבת להיות אישה טובה לפי האופן שבו עזרה לה להתמודד, לאסתי לא היה מושג למה הדיבורים של שירה עליה תמיד עשו לה תחושה לא נוחה.

"היא גילתה את הרכוש בשבילי", שירה קמה. "זה סיפור ארוך, לא לעכשיו. אבל בואי, למה אנחנו מדברות פה? נצא למרפסת".

"חם היום", אסתי צייצה קלושות. המילים נעתקו מפיה כשהזכוכית המחוסמת נבלעה אל תוך הקיר והן יצאו לכורסאות גן יפהפיות, מזגן שקירר היטב אבל לא עצר את הבריזה. ויותר מהכול, מולן היה הים.

שוטף את גדרות המרפסת, מאיים לבלוע אותה. מציף את היקום בכחול אין סופי שלא מופרע בשום גלגל או דגל של מציל.

"פחדתי שאם אכניס אותך לכאן בהתחלה הים יגרום לך לא להעייף עלי מבט", שירה צחקה. כל הזמן אותו צחוק. "אבל עכשיו כבר אפשר... כשאני עצובה אני יושבת פה שעות ומסתכלת. זה מדהים אמיתי, נכון?"

"למה עצובה?" היא נתפסה דווקא למילים האלה.

"כי כסף הוא רק כסף", האישה שחיטטה באשפתות עד לאחרונה הייתה עצובה שוב. "הוא לא הביא איתו משפחה או בית או זיכרונות, או אפילו משהו שידע על קיומי אי פעם. הסניף האנגלי של החברה נמחק, כך שמצאנו רק רישום שלי בתור בעלת חלק גדול מהמניות. שום פרט נוסף לא".

מה לגבי שם, חשבון בנק, פרטים מזהים. אסתי לא שאלה, רק הקשיבה. הר כביסה קרא לה מאי שם, הסלולרי שלה שילח צליל צורמני. היא השתיקה אותו. לא עכשיו. "איזו חברה?" היא התעניינה.

"לפני שנתיים שקלת יותר, נכון?" שירה שאלה שלא ממין העניין.

"הרבה יותר", אסתי הסמיקה. "נו, פוף אנד סלים. את יודעת. המשאפים האלה של 'שאף וְרִיחַ'".

מינה אחותה טוענת בכל תוקף שהרעיון הופיע בעיתון כבר שנים קודם, במדורי החדשנות המדעית-רפואית, והיא חזתה לו כבר אז - במסגרת שתפסה עדיין סנטימטרים בודדים וגדלה בהתמדה עם השנים ככל שהרעיון גילה היתכנות - פוטנציאל גדול.

היא עצמה אף פעם לא קוראת מדורים מהסוג הזה ובכל מקרה אין סיכוי שהייתה מתלהבת. חיידקים טובים שגורמים לאיזון במנגנון השובע... נו, ברצינות...

אבל היא לא נוהגת להתווכח עם הצלחות, ואחרי שרוב חברותיה הלכו והצטמקו מול עיניה גם היא קנתה לה משאפים זעירים, שואפת אותם בשקדנות מדי שמונה שעות בחודשיים הראשונים. מדי שבוע בחודשים שאחר כך. רואה את התוצאות מול העיניים.

"אומרים שהולכים להכניס אותם לסל הבריאות", היא דיווחה. "לא יודעת מה הדיאטניות יעשו אז, מסכנות. הן לא חשבו שגם המקצוע שלהן ייכחד אי פעם".

"כן? זה עד כדי כך מוצלח?" שירה הזדקפה על הכורסה שלה.

השינוי בנושא השיחה בלבב את אסתי אבל היא שיתפה פעולה, מה אכפת לה. "בניגוד לזריקות אין למשאפים שום תופעות לוואי", היא הסבירה. "יש את היקרים יותר, אלה שמייצרים אותם לפי בדיקות מעיים ספציפיות של אנשים. אבל המשאפים הרגילים, שמתאימים לכולם, לא יוצאים הרבה יותר יקרים מלקנות את כמויות האוכל המיותרות שאנשים אכלו עד עכשיו".

"אנשים פשוט אוכלים פחות? ואין לך שום הרגשה רעה?"

"חמש עשרה קילו פחות מלפני שנתיים", היא התפעלה שוב מעצמה. "אנשים חסכו ניתוחיים בריאטריים, וילדים שסבלו חברתית בגלל המשקל שלהם חוזרים לפרוח. זאת ממש בשורה, לא שמעת על זה עד עכשיו?"

"אז הייתי חכמה בגלגול הקודם שלי", שירה מלמלה. "ידעתי במה להשקיע, יש לי ממש הרבה מניות שלהם".

"מה, של ההרזיה? אז את באמת צריכה להיות עשירה!" היא פלטה.

זאת הייתה החדשה המרעישה ביותר בעולם שאכל יותר מכפי יכולתו, לגימת אויר שמשפיעה לטובה על תשעים אחוז מהנסיינים. המשקל הסגולי של הרחוב השתנה.

"את מבינה שהמניות שלהם עלו כבר במספרים מסחררים. אמרו לי שזה היה הסטרטאפ הכי צומח בעולם בשנים האחרונות".

איך ידעו שהכסף שלך אם אין לך פרטים על עצמך? אסתי לא שאלה. שירה אמרה שזה סיפור ארוך, היא לא צריכה לדחוק בה ולהיראות כאילו מה שמניע אותה זו הסקרנות.

"הנס שלי היה שהשקעתי בו ממש ברגע האחרון, לא הרבה זמן לפני האסון", שירה אמרה באוזניה בינתיים. "אני שווה עכשיו הרבה יותר כסף ממה שאני יכולה לרצות".

נשימתה של אסתי נעתקה לרגע. שירה שמסתובבת בבלויי סחבות והיא מפנה אותה לחלוקת ירקות חינם. שעובדת שעות על גבי שעות תמורת שקלים בודדים. העולם הזה מלא תהפוכות ועדיין המחשבה על כך שהאישה הזו חיה עשר שנים בעוני. סתם.

"אני כל כך שמחה", היא התרגשה שוב. "ושמחה גם שנשארת כאן". אז היא דיברה על סל קליטה, מה בעצם קושר אותה עכשיו לארץ שהיא אך בקושי יודעת את שפתה.

"כן, מה יש לי לעשות שם. הכול חרב, לא נשאר לי שום זיכרון טוב. כבר התרגלתי לכאן. אבל את יודעת, בדיוק כמו במשל על האיש שביקש שכל מה שייגע בו יהפוך לזהב. את לא יכולה לקנות שום דבר אמיתי בכסף".

"מה פתאום", אסתי התקוממה. התעלמה מהבית היפה שהיא בתוכו, מהאישה הזאת שכבר לא רעבה ונזקקת. "אפשר לשנות את העולם עם כסף. את יודעת כמה דברים טובים הייתי עושה אם היו לי אפילו עוד כמה אלפים לחודש..."

היא השתתקה. סתם טיפשי מצידה, שירה מחפשת את עצמה האבודה. לא דרך לעזור לאנשים אחרים.

"זה בדיוק מה שאביבה אמרה", העיניים החומות התעוררו בבת אחת. "היא אמרה שזאת תהיה הדרך להתמודד עם הטראומות שלי, לפתוח ארגון להגשמת משאלות שיתן תקווה לאנשים אחרים וזה יעשה אותי בעצמי יותר מאושרת. מה את אומרת, היא צודקת?"

הגשמת משאלות, אסתי לעסה את המילים. מוזרות קצת בעיניה, כנראה שם אחר לארגון חסד לפי הראש של אביבה.

קלטה את המשמעות פתאום.

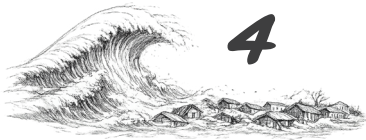
"אני לא יודעת לבד..." המשפטים של שירה הסתובבו סביבה. "לא מכירה מספיק אנשים, ואין לי קשרים. אני לא אדע להסתדר עם זה. רציני שתעזרי לי עם זה, בשביל זה הזמנתי אותך. אני אשלם לך משכורת כמובן. זה נראה לך?"

השם, זה בדיוק מה שהתפללתי, אסתי נדהמה.

המון כסף, המון תקווה לאנשים וחיים חדשים. כל מה שתמיד קיוויתי.

אושר סחרר אותה. "בטח שאני רוצה", היא בקושי נשמה. "אני רק אשאל את בעלי, אבל... חכי לי. זה הדבר שאני הכי אוהבת לעשות".

"אני יודעת, לכן התקשרתי אלייך", שירה צחקה. שוב. אולי לא מצאה דרך אחרת של תקשורת. "אני זוכרת אותך שעזרת לי אז, עם הלחם. מיד חשבתי, מי אם לא אסתי יכולה לעזור לי לעזור לאנשים. זה מה שהיא תמיד עושה".

דב/רה

אנשים חושבים שאני חזקה. הם אומרים שאני אישה גדולה, מאמינה. גיבורת רוח.

הם צודקים בסך הכול. ההורים שלי זכרונם לברכה חינכו אותי לאמונה יצוקה, עמלתי עליה לא מעט בעצמי עם השנים. יו"ד גימ"ל אני מאמין כל יום מאז הבת מצווה שלי, וספרי מוסר והשקפה. המון. ונשיכות שפתיים, ותזכורות עצמיות יצוקות כשהישועה הפרטית שלי עדיין לא הגיעה. כשנשארתי אחרונה מהכיתה, מהשנתון. כשהאחיות הקטנות של החברות שלי החלו להתארס, הסתובבו ברחובות עם שלושה ילדים או ארבעה. שנים של עבודה עצמית היו אמורות להכין אותי לנסיון הבלתי אפשרי ההוא.

בכל זאת אני מרגישה תמיד, בסוד, שהחסימה הרגשית שלי לא באמת הגיונית. כאילו הייתי רק קליפת אדם.

איך יכולתי לאבד בשיטפונות האיומים ההם הורים, אחים ואחיות, את כל החיים שהכרתי, ולהמשיך הלאה. למה לא נכנסתי למיטה עד סוף ימי, בלי להיות מוכנה לצאת עוד לעולם.

זה באמת לא ייאמן שבניתי את עצמי מחדש, שיש לי בית וחמישה ילדים נפלאים וכל כך הרבה סיבות חדשות לקום בבוקר. לא באמת הייתי רוצה להיות אדם שבור כמו שהייתי אמורה להיות.

זה לא סותר את זה שזה לא נורמלי. אני כבר מתקרבת לארבעים. לא בת עשרים ושתיים עם תיאוריות מנציות עיניים, לא יעזור שאכחש לעצמי.

אני לא צדיקה מדורות קדומים, לא הייתי אמורה לקום משם בכזו קלות, להיות מסוגלת להתחיל מחדש. להיות אמא שמחה ומסורה בלי עננים כהים שמכסים את השמים, לבנות לי שיטות חינוכיות ואג'נדות ואפילו להנחיל אותן לאחרים.

לא שבאמת יש לי מה לעשות עם זה. אלך לפסיכולוגית ואתלונן על עצמי שאני לא מספיק עצובה?

אלי באים אנשים כי הם לא מספיק שמחים, היא תגיד לי. תגידי תודה להשם שאת כך ולכי הביתה.

זה בדיוק מה שאמרתי לעצמי כל יום ויום בעשר השנים האחרונות, מזמור לתודה ולכי הביתה. תשמחי במה שיש לך, תודי להשם שמחק מזכרוןך את האופן שבו הדברים האיומים האלה התרחשו, ששמר על נפשך מלראות ולזכור. איזה נסיון מתוק זה, עטוף בחסד וברחמים. משאיר אותך גם לאחריו אישה שלעולם לא נשברת.

אולי לכן מאיר נבהל כל כך באותו יום ראשון, אחרון לחיים הנורמליים שלי. אחרי שהשעיתי מהסמינר את רחלי שוסטהיים.

על פניו הכול היה כרגיל, אף אחד לא יכול היה לראות עלי כלום כשיצאתי מחדר המורות. אסור היה להן לדעת, לא לחברות הצוות שלי וודאי שלא לבנות. הייתי חייבת להישאר דמות בשבילן. לא היה להן מושג איך אני רועדת מבפנים, איך הרעד הזה מבהיל אותי. לא מכירה את התחושה הזאת. אני אדם יציב.

אבל אף פעם עד היום הזה לא שלחתי נערה מהסמינר. השעיתי, העדפתי להגיד לעצמי עכשיו.

"איך היה?" המנהלת ביררה במבט עין.

"אמא שלה כנראה תתקשר מחר", חצבתי ממני את המילים טון אחרי טון. הייתי חדשה בסמינר עדיין, הייתי חייבת שהיא תהיה מרוצה ממני. "היא תירגע, אפשר יהיה לדבר ביישוב הדעת", התאמצתי להמשיך. "אסביר לה שוב מה המעשים שלה גורמים לכלל. היא נערה נבונה, היא רק תיבנה מזה".

"אני סומכת עלייך", היא לא נשמעה משכנעת אבל למעשה צדקה. כבר קרוב לעשרים שנים יפות אני עוסקת בחינוך, הן לא הולכות לשום מקום. למה בכל זאת יש לי הרגשה רעה כל כך.

גררתי את עצמי בכוח הביתה, המשכתי מכוח האינרציה בלי להיות מסוגלת אפילו לעלות לאוטובוס. כמעט התיישבתי אין-אונים על ספסל רחוב בדרך. זה היה עלול להיראות נורא. לא יודעת איך הגעתי בסוף, קרסתי למיטה בלי לדעת אתמול ומחר, הפסדתי מנחה בלי להיות מסוגלת להשלים פעמיים ערבית. כל כולי רעדתי, אפילו חום לא היה לי כדי להצדיק את אי-קיומי. האישה הכי חזקה בעולם, איך יכול להיות פתאום שאני מתמוטטת.

"אבל מה קרה בעצם?" מאיר לא הצליח להבין.

"אני לא יודעת, אחרי שדיברתי עם התלמידה הסתחררתי פתאום, הרגשתי מאוד רע", לא הצלחתי להעביר לו אפילו טיפה מהכאוס שהטריף אותי ברגעים ההם.

"את פשוט לא מרגישה טוב", הוא קיווה.

קיוויתי איתו ביחד. הילדים הסתחררו סביבי מלוכלכים ומוזנחים כשהוא יצא. כשהמים כמעט לקחו אותי הבטחתי שאם עוד אזכה לבנות את החיים שלי אהיה הכי טובה לנשמות היקרות שהשם יתן לי, הכי אמא. לא הייתי אני היום, דמות שיש שדיברה אליהם מהמיטה.

בשארית כוחותי התקשרתי לנחמני מהבנין ממול וביקשתי שהבת שבכיתה ח"ת תבוא להוציא את הילדים לגינה. במפורש ביקשתי דווקא אותה, לא היה לי מושג איך עמדה מולי לבסוף בת הסמינר שלהם. נועצת עיניים סקרניות בי ובמה שהתרחש מאחורי הפתח.

הסחרחורת עלתה לי לראש, פיתתה אותי לשאול אותה כאחרונת הרכלניות מה מדברים בסמינר על רחלי שוסטהיים. שהשם ישמור אותי מרעיונות כאלה, בטח גם היא אמרה שהיא לא מרגישה טוב.

ביקשתי שתקנה להם לחמניות וממתק. לא הוספתי עוד אפילו מילה, רק קיוויתי שלא תספר לחברות על מה שראתה.

מחר אמא של רחלי תתקשר ותבקש רחמים, הבטחתי לעצמי. מדדומים שטפו אותי, הפילו אותי שוב למיטה לשנת חלום טרופה.

הנהמה החרישית-מבעיתה של המים, הזחילה שלהם דרך מפתן הדלת. הרגע שבו קלטתי שהם הולכים ועולים, מנסה להרים את עצמי על השולחן. מבינה שזה לא יספיק. פותחת חלון כדי לאפשר להם לצאת החוצה, חורצת את גורלי ברגע שהוא לנהר העכור-שוצף שפרץ פנימה. מנסה לנשום, להרים ראש מעל המים. משתנקת, צועקת לעזרה, נאחזת בקרש מזדמן. הוא נשבר תחתי, אני שוב טובעת. מניפה זרועות למעלה מתוך סיטו, מתעוררת מהחלום הקבוע הזה, המזווע. הרגע האחרון של השיטפון שאחריו רודפת אותי תהום שחורה של אי זיכרון.

עשר שנים אף אחד לא הבין איך יכול להיות שדווקא אני לא מצאתי את זיווגי. היו לי כל המעלות. מצדי, מצד הבית שהגעתי ממנו. כל הסיבות שבעולם להפוך לכלה מיד ברגע הנכון.

עשר שנות בדידות מכאיבות חסכו ממני לאחר מעשה אלמנות ושכול. מנעו ממני את האחריות על ילדים קטנים, רועדים. את הנסיון הנואש, חסר הסיכוי, להוציא את קצה אפם מהמים.

אני מצטמררת כשאני חושבת על חמשת הילדים אשר חנן אותי השם. חשבתי שזו גזירה, אז. התפללתי בדמעות רותחות, לא ידעתי למה השערים סגורים בפני. לא ידעתי שזה רק פתח הצלה מפני העתיד.

הבייביסיטר התקשרה. תמי בוכה. אמרתי לה שתחתוך לה את הלחם לחתיכות, שתתקש איתה גם על הקשה אבל תגלגל ממנו חלזונות.

חוץ ממאיר אף אחד לא יודע על העבר האמיתי שלי. לחברות, לשכנות, לעמיתות בחדר המורות של בית הספר היסודי - היחיד שקיבל אותי בשנים הראשונות - סיפרתי רק שאני מאנגליה. הן הניחו כנראה

שעליתי בזמן כמו שעשו רוב יהודי הקהילות. יודעות שחלק מהמשפחה שלי שם, חושבות אולי שהם נשארו באזורים הבטוחים. לא מעלות בדעתן שאיבדתי את כולם. או שכן מדברות עלי מאחורי הגב ואני אפילו לא יודעת?

לאף אחד מלבד מאיר לא סיפרתי על כמעט שבוע שמחוק לי בראש מאז, אינו. לא יודעת מה קרה לי ומתי, איפה נודע לי. לא יודעת שום דבר מהרגע שבו נאחזתי בקצה הקורה ההוא, השבור, עד הרגע ההוא שהתעוררתי מכון רפואי זר מול אחיות אדישות ופרטים אישיים שאני לא יודעת מי מסר. שלמה בגוף, שלמה בזיכרון מלבד השבועות האלה. המשפחה היחידה שנודעה לי היא תעודות הפטירה. ההורים, חמש האחים והאחיות שלי. האחיינים. כולם אינם.

מתבוננת שוב בעתיד שבניתי על חורבות העבר הזה. לו רק ידעתי שהחצי השני שלי ממתין לי דווקא בארץ הקודש. הייתי צריכה לעבור במים כדי שזה יקרה.

גם עכשיו אני יכולה לדמיין שאני סתם רחוקה מהם, אני כאן. הם באנגליה הרחוקה. קשה לנסוע עם ילדים קטנים, אני כותבת לאמא מכתבים פה ושם. כמו פעם. אולי היא נגד טלפון עקרונית, זה דווקא מתאים לה.

כואב לי הראש. הטלפון לידי כל הזמן, יומיים עד שהדממה מצד שוסטהיים התחילה להטריד אותי. אולי זה היה סימן שאני מרגישה יותר טוב, אולי רגש אחריות טבעי כשרק התחלתי להצטלל קצת. אולי רחלי או אמא שלה חושבות שההשעיה באמת סופית, שאין על מה לדבר. עדיין חשבתי שלא יהיה נכון להתקשר בעצמי. אם אני רוצה שרחלי תתקדם ותבנה את עצמה עם הזמן, אין ברירה אלא לאלץ אותה לקחת אחריות על החלק שלה.

דבר/רה

"המנהלת, שוסטהיים עדיין לא יצרו איתי קשר", פרשתי בפניה את לבטיי כשהרבה מדי זמן חלף. הייתי בסך הכול מורה, כבר לא יכולתי לקחת אחריות לבדי על הפרשייה הזאת. אולי הם פשוט עקפו אותי, פנו למנהלת, ועוד רגע יתברר לי שהנערה כבר יושבת לבטח על כסא הסמינר האפרפר שלה בלי שהשקיעה מצידה טיפת מאמץ.

"גם אני התפלאתי שלא הגיעו שתדלנים", היא חשבה בקול. "נסי לדבר עם האמא". את התחלת את הסאגה ואת תמשיכי, הסאבטקסט שלה היה ברור. קפצתי שפתיים וביצעתי את ההוראה, גם אם חלקתי בליבי על החלטותיה היא הייתה הבוס.

"טוב שבאת סוף סוף, המורה", אמא של רחלי דמתה לה מדי אפילו מעבר לקו. דיברה בלעג צורב שאולי היה רק כאב. "גם אנחנו מחפשים את רחלי של פעם. היא באה לפני כמה ימים, אמרה שזרקו אותה מהסמינר כי הייתה מאחרת. זה נכון, המורה? או שהיו עוד סיבות והיא לא אמרה לי, זה לא היה נשמע לי הגיוני".

"היא איחרה בלי סוף, גברת שוסטהיים", מערבולת התפרעה בתוכי, מאיימת להחזיר אותי לסחרחורת ההיא שוב. כבר חשבתי שאני בריאה. עצרתי בעצמי בכוח לא לשקוע, אני חייבת להיות מרוכזת כשאני מדברת איתה. "כל יום כמעט, איחור רציני שהצדיק רישום. וגם לשיעורים".

"והיא לא עשתה חוץ מזה שום דבר רע? לא התחברה עם בנות לא טובות?"

"היו גם נעליים", מצאתי את עצמי בלי שארצה מתנצלת בשם הורדות זורחות ההן. מסדרת לי שוב את רשימת עוונותיה של רחלי, מזכירה לעצמי שהיא כן הייתה משמעותית בסך הכול הכללי, גם אם לא בפרטים הקטנים. נזכרת שוב בגלים המחלישים שההתנהגות שלה פיזרה בפרוזדורי הסמינר. "וגם חוצפות, הפרות משמעת... התכוונתי להשעות אותה רק לזמן קצר, שתלמד לקח", גיליתי בלי להתכוון. יכולתי להניח שזו הייתה טעות.

"לא יודעת מה חשבת", אמא של רחלי הטיחה. "בחיים לא ראיתי אותה פגועה כך. ישר היא הודיעה שלסמינר הנוראי הזה היא לא חוזרת. היא עובדת כאן בחנות ליד הבית, את יכולה ללכת אליה אם את רוצה".

חולה ותשושה הייתי, אבל לא זאת הייתה הסיבה. "לא טוב שאבוא להתחנן אליה", ניסיתי להסביר לה. "זאת היא שצריכה לקחת אחריות על עצמה ולבקש. בשביל העתיד שלה".

צעקות צעירות מעבר לקו הפריעו לנו. "באמת עדיף שלא תבואי", אמא של רחלי מלמלה בצער סדוק. "היא אומרת שהיא לא מוכנה לראות אותך, ואף אחד מהסמינר הזה. אף פעם".

בסוף נכנסו העסקנים לתמונה, והפעם כדי לשכנע את רחלי לחנון אותנו בשובה אלינו.

"זאת טעות", התחננתי בפני המנהלת. "תנו לה לקחת את האחריות, להבין שטעתה. לא אמרתי לא לתת לה פתח, אבל התחנונים האלה רק מרחיקים אותה יותר".

"תחשבו מה זה עושה לבנות אחרות שלומדות שהסמינר חלש וסחיט", ביקשתי אחר כך על נפש כולנו.

היא הקשיבה בכבוד, תמיד בכבוד. לא התכוונה לקבל את דעתי.

היא כן לקחה אותי גם בגלל ההרצאות שאני מעבירה לפעמים, נראה לי. לא הייתה לה סיבה אחרת להזניק מורה בכיתה גימ"ל לחינוך של יו"ד, את עשר שנות ההוראה שלי בתיכון באנגליה מי בכלל ספר. אבל אחרי הכול היא לא באמת חשבה שאני יכולה להבין יותר ממנה בתחומים מסוימים.

לו רק הייתי מצליחה לגרום גם לה להקשיב לשיטה שלי באמת, להבין אותה מהיסוד, אולי רחלי הייתה איתנו עדיין.

אבל לא הייתי, ואחת מאבני היסוד שהנחתי בכמעט עשרים השנים שגייבתי את התיאוריה שלי הייתה המקום שבו את מבינה שאין לך השפעה עוד, ונסוגה צעד אחורה. ויכוחים אף פעם לא הפכו מעגל למיטיב.

כל מה שנותר לי היה לקפוץ אגרופים בבית, לנשוח אותם כדי לא להגיד עוד מילה. להימנע מלעקוב אחרי ההידרדרות הבלתי נמנעת של רחלי. לא שיכולתי להבטיח משהו בוודאות, אבל איינשטיין הרי אמר ששיגעון הוא לעשות אותו דבר שוב ושוב ולצפות לתוצאה שונה. לו רק היו מקשיבים לי, מנסים דרך אחרת.

"אני נתתי לך גיבוי, האחריות בראש ובראשונה עלי", המנהלת אמרה לסיומו של עניין, כשנאשו כולם לבסוף, אחרי שריסקו את ההזדמנות האחרונה שלה לבחור את עתידה בעצמה. "אם כל כך מהר היא נשברה היא כנראה באמת לא התאימה. אולי היו עוד דברים שלא ידענו עליהם, לא ביום אחד נערה מחליטה לעזוב את הלימודים וללכת לעבוד. זאת לא אשמתך".

"פעלת נכון, ניסית לפייס אותה", גם מאיר אמר. כשרחלי עברה לחנות אחרת, באזור מרוחק יותר מכל הבחינות. גם כשעזבה אחר כך את הבית ועקבותיה לא נודעו.

אם הייתי עושה טעות הייתי זקוקה לתנחומים. אבל ככל שהכאב בער בי עדיין היה לי ברור שצדקתי. מאות תלמידות כבר עברו תחת ידי, מאות אימהות הקשיבו להדרכות שלי ושינו את חייהן.

גם כשפועלים נכון עלולות להיות תקלות, טעויות במינון סביר אף פעם לא מעקרות את השיטה מראשיתה. אבל כאן ידעתי בבירור שהבעיה לא הייתה הפעולה הראשונית שלי אלא הטיפול המוטעה אחר כך, זה שדרדר תאונה קלה לקטסטרופה.

איך אני יכולה לחנך בצורה כזו, כשהמושכות לא בדיים שלי. כשמערכת מתנגשת בי שוב ושוב, לא מאפשרת לי לסיים את התהליך בצורה נכונה.

אולי בזכות רחלי קם החלום ההוא, להיות הסמכות המכרעת במקום שיגדל בנות באמת. לא בשביל לשאת חן בעיני הורים או עסקנים, לא על מנת לטשטש אותן עד אובדן הכרה בפעילות חברתית ולימודים אינטנסיביים עד שיעברו את הגיל המועד לפורענות. הרי לא לזאת נולדנו. באנו לכאן על מנת להיבנות.

אסתי

אי פעם בכיתה בי"ת של המורה רוחמה כל ילדה ציירה את חלומה לכשתהיה גדולה ורשמה אותו לצד הציור, ליתר הבהרה, באותיות גדולות ועקומות.

מימי, החברה הכי טובה שלה אי אז, ציירה בניין גדול וראשים שמציצים ממנו. היא תנהל חברת ענק בדיוק כמו אמא שלה, יש לציין שחלומה התגשם. רותי רצתה להיות טייסת, בת-שבע חלמה להיות מוכרת בחנות ממתקים ולאכול מהם בלי הגבלה מבוקר ועד לילה. בסוף היא מנחת תזונה מבוקשת.

אסתי עצמה ציירה עיגול גדול ובתוכו אופניים, בובות, שטרות של כסף, ממתקים. "אני רוצה שיהיה לי את כל הדברים שאנשים רוצים", היא כתבה ליד. "אני אוכל לחלק להם כל הזמן והם יהיו שמחים".

כשהמורה רוחמה ראתה את החלום של אסתי לא התאפקה והדביקה נשיקה על מצחה. התקשרה לאמא אחר הצהריים לספר לה.

"את ילדה עם לב זהב", אמא חיבקה אותה חזק. "זה חלום כל כך יפה, אסתי. אני מאחלת לך שתזכי להגשים אותו".

את ילדה עם לב זהב, המשפט ליווה אותה במשך השנים שאחר כך. וגם הנשיקה של המורה רוחמה, והמורה ציפי - בכיתה ו' - שאמרה לה שהיא מיוחדת.

הרבה אנשים טובים במשך הדרך שתמכו בחלום שלה, שעודדו אותה להגשים אותו. שידעו להעריך את הרצון הטוב שלה להיטיב.

בזכותם הוא עדיין כאן, החלום. הולך וגדל איתה עם השנים. עובר מזמן את גבולות הדף ככל שהחסרים של האנשים סביבה היו ראשוניים ועמוקים יותר.

תן לי, ריבונו של עולם, אוצר גדול של כוח וזמן ובריאות וכסף ונחת אינסופיים. תן לי לחלק אותם לאנשים ולראות את החיוך שלהם כשחיייהם ישתנו לטובה.

שנים שהיא מזכירה לעצמה שאוצרותיו של הבורא לא מוגבלים, וגם החסרים הם חלק מהחסד שהוא מעניק לבריותיו. שהיא בכל זאת מתפללת להיות חלק מהחסדים הנגלים בעולם, שליחתה הטובה של מידת הרחמים.

מה ששירה הציעה לה עכשיו היה לכאורה רק כסף, אבל מי כמוה יודע שכסף לא יכול לפתור שום בעיה ובכל זאת יכול לשפר כמעט כל בעיה.

כל הדרך הביתה, מתנודדת, דמיינה איך תספר את הסיפור ההזוי הזה ליהודה. זה לא היה בשביל טלפון, לא היה לה ספק, אבל הדקות המתארכות קיצרו את נשימתה. הייתה חייבת לפלוט את זה כבר.

"איך היה?" הוא שאל רק מתוך נימוס כשהיא פרצה פנימה.

"אתה לא מאמין", היא שלחה את הילדים עם וופלים למרפסת. "שירה הזאת גילתה שהיא בעצם עשירה גדולה והיא לא ידעה את זה כל השנים, יש לה סכומי עתק. היא פותחת חברה להגשמת משאלות והיא רוצה שאנהל אותה..."

"נשמע מוזר, מאוד מאוד מוזר", בעלה כיווץ גבות. "היא יציבה לגמרי? אנחנו לא מספיק מכירים אותה, לא נשמע לי סביר שהיא הגיעה לכסף

ששייך לה בלי שהיא תדע שום דבר על עצמה. מי בכלל הבטיח לך שהסיפור שלה אמיתי?"

הבית המדהים ההוא, והים, וכל הפאר... היא לא הצליחה להעביר במילים אפילו פרומיל ממה שהיה שם. "אבל אולי היא רק עובדת שם", מילותיה נחלשו כשנזכרה בחשש הראשוני שלה. "מה, אתה חושש שהכול היה הצגה?"

"גם זה נשמע מוזר, שהבעלים מאפשרים לה לעשות שם מה שהיא רוצה", הוא התחבט. "שום אופציה לא נשמעת הגיונית. מה היא מבקשת ממך? זאת שיטה להשיג ממך השקעה?"

"היא לא מבקשת שום דבר", אסתי שחזרה שוב את השיחה, ממאנת לאפשר לבלון הנרגש שצמח בתוכה לאבד אור. "רק שאבוא לעבוד אצלה, לעזור לה לנהל את זה ולתת לאנשים מה שהם מבקשים".

"היא רוצה קשר", יהודה פָּרָשן. אוכלי וופלים עליזים, שחורי פנים וידיים, החלו להציף את המטבח.

"היא רוצה לחלק את הכסף, שתהיה לה משמעות בחיים, זה מה שהיא אמרה", אסתי קרצפה אותם אחד אחד. "והיה שם באמת... אתה לא מבין איך היא הייתה לבושה. כמו עשירה".

"היא יכלה לקחת את הבגדים מהארון של בעלת הבית האמיתית", בעלה ניסה לשוות לעצמו בכוח ראש קרימינלי. "בואי נחכה ונראה מה קורה", הוא הציע לבסוף. "ואל תתני לה שום דבר בלי שאנחנו מדברים על זה קודם".

היא הסכימה להגיון שבדבריו. חתכה מלפפונים, טיגנה חביתות, ענן תקווה עצום התאבך סביבה כל הזמן.

דב/רה

שבועיים אחרי הסיפור עם רחלי, בשלבים שבהם העסקנים עדיין פעלו במרץ, הטלפון צלצל.

"זאת אמא אחת שאני לא מכירה", מירי בכורתי התאוננה. דחפה לידי את השפופרת בסגנון ישראלי שהדהים אותי כל פעם מחדש. אנחנו היינו ילדים אנגליים, במלוא מובן המילה.

"אני מדברת עם המרצה?" צעירות עדינת קול השתפכה נרגשת אל השפופרת.

"דבורה פישמן מדברת", עדכנתי אותה.

"אני רכזת כאן במתנ"ס", היא זרקה עלי את הנאום שניכר היה בו שהתאמנה עליו מראש. "יש לנו קבוצה של אמהות שזקוקות לאוורור והכוונה, אנחנו קוראות לה 'תיבת כוח'. ואנחנו משתדלות לתת להן הרצאות מחדשות, דברים שהן עוד לא שמעו. שמעתי עלייך הרבה דברים טובים, אז רציתי לשאול..."

היא עצרה כדי לאסוף אויר. 'אחד הדברים הטובים היה שאני מתחילה עדיין ומבקשת מחיר זול?' מחשבה לא מכבדת חלפה בי, נמלטה על נפשה ובצדק. לא אהבתי אותה.

"אולי את יכולה לבוא אלינו מחרתיים, אנחנו חייבים בדחופות תכנית ויש לנו מרצה שביטלה", היא הוציאה את המרצע מהשק. "הן קשובות בדרך כלל..."

"מה התאריך המדויק?" הוצאתי את היומן הריק למדי שלי. הוא לא הטריד אותי, ידעתי שאורך זמן עד שאנשים תופסים אותך כמאן דאמר. אבל כך בדיוק מתחילים, באים במקום מרצה שביטלה, משתמשים בעוד כמה הכרויות כדי לקבל הזמנות ראשוניות. מדברים דברים שנוגעים בלב. אחר כך הכול כבר אמור לקרות לבד והשם שלך לעבור מפה לאוזן.

"שש זו שעה של הילדים שלי", הסברתי לה בנועם. "אני באמת מצטערת אבל זה פשוט לא אפשרי".

"אוי חבל, הן מאוד רצו לשמוע אותך", היא החמיאה לי שוב. "אני אנסה להזיז את השעה ואחזור אלייך אם אצליח?"

כל אותו יום פעמה בי התרגשות. הסתובבתי סביב השפופרת בצעדים קטנים. "אולי תהיה לי עוד הרצאה", סיפרתי למאיר. הוא שמח, ידע כמה בוער בי המסר שיש לי להגיד לעולם. רצה לדעת למה רק אולי.

"אז תלכי בשש", הוא התנגד להקרבה ההרואית שלי. "את עם הילדים כל הזמן, זה בסדר שתצאי חד פעמי בשביל מטרה חשובה".

"אבל הבטחתי להיות להם אמא טובה", באתי במצוקה. ההבטחה ההיא שצעקתי בתוכי כשהשיטפון כמעט לקח אותי, אולי הייתה לה משמעות של נדר בעת צרה. והיא הייתה בסדר גמור, אפילו מצוינת. לא הייתה שום סיבה להפר אותה. מה נהדר יותר מלהיות אם מופלאה לילדים שלי.

"לא לי הבטחת", הוא צחק. "בכל אופן, אם תלכי למתנ"ס בשש זה לא סותר את האמהות הנפלאה שלך, אני פוסק לך שזה בסדר".

היה ערך לפסיקות שלו בתור מי שעושה שימוש אצל הרב ברנשטיין כל שבוע ועתיד לקבל בחודשים הקרובים היתר הוראה. נכנעתי בחוסר צער. חיכיתי לטלפון של הרכזת במתח דקיק.

"אני מצטערת, ניסיתי כמה אפשרויות אבל לא הצלחתי להזיז את השעה", היא התנצלה לבסוף.

"בעלי אומר שזה בסדר ואוכל לצאת חד פעמי", מחלתי על כבודי. היא שמחה מאוד. "את לא יודעת כמה קשה להשיג להן תוכן שווה כל פעם", שיתפה אותי, כבר פחות נרגשת מאשר בהתחלה. "את יודעת מה, אני כן יכולה להזיז לך שתבואי בחמש במקום בשש. זה בטח יהיה יותר גרוע, נכון?"

"חמש יהיה רעיון טוב", הייתי מרוצה. "כך אספיק לפחות לחזור להשכבה".

יום אחר כך יצאתי נרגשת עם תיק הסמינר החדש שלי וחליפת מורה ומרצה שבחרתי בקפידה לפני תחילת השנה.

שוחחתי עם הקבוצה הלא גדולה שחיכתה לי על מה שהן כן יכולות לעשות בתוך המעגלים של החיים שלהן, הצעתי להן את שיטת המחברת.

שרטטתי דוגמאות למעגלים אפשריים על פלקט גדול. ביקשתי מהן לרשום במחברת מיוחדת כל מעגל חברתי שהן יכולות להיתקל בו, כולל מקום עבודה. משפחה. יחסי שכנות, כל מקום שבו אנחנו פוגשים אנשים אחרים.

"תכתובנה לצידו שתי מטרות", ביקשתי. "מטרה ראשונה - איך אני יכולה לעשות טוב יותר למעגל שאני נמצאת בו, כולל מטרה רצויה ויישום מעשי. מטרה שנייה - איך אני יכולה לשפר את המצב של עצמי במעגל הזה, גם כאן תציינה מטרה רצויה ויישום מעשי. אני מאוד ממליצה לרשום התקדמות בכל פעם שאתן פוגשות שוב במעגל הזה".

הן הקשיבו בדממה מוחלטת, אף אחת מהן לא נעתרה לתן לנו דוגמה. גם כשביקשתי בפעם השנייה. אולי לא הייתי מספיק ברורה, רשמתי לעצמי במוח בשביל הפעם הבאה ובינתיים נתתי אותה בעצמי, דוגמה פשוטה של מעגל קטן.

אני מול שאר אמהות ילדי הגן, המעון או המטפלת. המטרה שלי - המטפלות יוכלו לצאת בזמן. אם אני מקפידה לקחת את הילדים שלי בדיוק בשעה הקבועה ואפילו כמה דקות קודם, זה יוצר מצב של חוסר לגיטימציה לאחר על חשבון הזמן הפרטי של הגננות והמטפלות.

"אבל אמהות אחרות כן ייקחו את הילדים שלהן מאוחר, מה זה עוזר", אישה אחת, נמוכה ובהירה מאוד, התנדבה סוף סוף לשאול את השאלה שחכיתי לה.

"זאת שאלה נכונה ונהדרת", החמאתי לה. "אבל זה הבסיס של הרעיון שלנו, אין כזה דבר אמהות אחרות. במקום שאין אנשים השתדל להיות איש. כל מקום שבו אני צריכה לפעול הוא מקום שמבחינתי אין בו אנשים אחרים, רק אני. אני לוקחת אחריות מלאה על החלק שלי.

אם כולן יצטרפו לדרך שלנו, המעגל יהיה מושלם. אבל בינתיים לא עליך המלאכה לגמור ואין אתה בן חורין להיבטל ממנה", סיימתי בלי אוויר.

הרגשתי מוזר כשהן לא הגיבו, שאלו, התווכחו, אבל הזמן שלנו בכל מקרה נגמר. לא הספקתי אפילו להביא את הדוגמה השנייה של איך אעשה לעצמי טוב באותו מעגל, ולא עלתה בדעתי כרגע שום דוגמה רלוונטית.

"טוב, יש עוד הרבה מה להרחיב בנושא", שיגרתי רמז עבה שהן אמורות היו בתורן להעביר לרכזת. "אבל כעת הזמן שלנו נגמר. שמחתי לפגוש אתכן, אני מאחלת לכולכן..." נתקעתי. "הצלחה גדולה וסיעתא דשמיא".

במילים חגיגיות אלה נשמתי ולקחתי איתי את הפלקט. כולן נשארו לשבת במקום, מלמלו תודה. עוד לא הספקתי לצאת כשרויטל, מפעילת הסדנה הבאה, הגיעה עמוסה כלי נגינה מסוגים שונים ופרקה את כל המטען על השולחן בצד. נחלצתי לעזור לה. תופים, חלילים, מפוחית. גיטרה קטנה-משונה.

"יוקולילי, נכון?" נדהמתי כשהמילה התגלגלה לי על הלשון.

"איך את מכירה?" היא הופתעה. "כולם חושבים שזו גיטרה, הן באמת די דומות, אבל היא קטנה יותר ממנה וגם הצליל שלה שונה".

"מעניין מאוד", הסכמתי איתה. לא סיפרתי איך אני מכירה כי לא היה לי מושג. בסדר, כנראה פגשתי את הכלי הזה בעבר וזכרונו היה מאוחסן עד כה אי שם במוח האחורי שלי.

"תראי, חשוב לי שהן ישתפו פעולה", היא לחשה. "תהיי מוכנה להישאר איתי עוד כמה דקות? אני חושבת שזה יהיה טוב למוטיבציה שלהן לראות שגם המרצה המכובדת מתנסה בנגינה. הן קבוצה קצת רדומה".

ואני חשבתי שהן פשוט הקשיבו לי ברתק ולכן היה שקט כזה. קבוצה רדומה, ובכן. בלעתי.

הצצתי בשעון, שלוש ארבע דקות נוספות לא יעלו ולא יורידו. יכולתי לשער שזו תהיה פעילות מיטיבה במעגל הנוכחי, לא לשמור על הכבוד שלי אלא להביא תועלת.

"תראו את המורה איך היא מנגנת", רויטל הריעה להן, איתן. איתי. "העיקר לנסות, לא משנות התוצאות. בואו, לא לפחוד".

הכיתי בתופים בזהירות. נגעלתי לנשוף בחליל או מפוחית שמישהו ניגן בהם לפני. לקחתי את היוקולילי ליד, סתם מתוך שעשוע פרטתי על מיתר אחד. אחריו על עוד.

מה השקט הזה בחדר, כולן מסתכלות עלי בפה פעור. מה המנגינה שגולשת מבין האצבעות שלי, נשמעת בדיוק כמו המנגינות האיומות ההן שהייתי תופסת לפעמים בנגנים של תלמידות.

האצבעות שלי מתפרעות על המיתרים בלי שליטה, רק ארבעה. בגיטרה יש שש. הצלילים שוטפים את החדר. הן מוחאות כפיים, פתאום הן התעוררו. מנגנת עוד, ועוד. לא יכולה לעצור. רויטל נוגעת בכתף שלי בסוף, אני עוצרת בבת אחת. מתקפלת לכסא קרוב.

"לא אמרת שאת מנגנת ביוקולילי", היא התפלאה. "יפה. זה לא כלי סטנדרטי. איפה למדת?"

גם לו ידעתי לא הייתי מצליחה לענות. בתוכי האדמה רעדה. צפצופים איומים באוזניים שהחרישו כל קול אחר, מערבולת התפרעה בתוכי גורמת לי לשמוט ראש על המשענת. ללפות אותו כאילו הוא עומד להתפקע כאן ועכשיו לעיני כולן. רועדת כולי, מחפשת במה להיאחז. מה קורה לי. מה. השם. כבר בפעם השנייה.

זמן ארוך מדי ארך לי להתאושש, עוד זמן עד שנגררתי הביתה, עצרתי מונית באין ברירה. הבייביסיטר המיואשת קידמה אותי במבע מאשים, הילדים שכו והיא לא ידעה מה לעשות. לא השארתי לה ארוחת ערב, אמרתי שאחזור בשש ורבע. האוצרות היקרים שלי שרועים היו על הרצפה, רדומים, ילד ילד בפינתו באופן שהחריד אותי. לא הייתי מסוגלת אפילו להרים אותם משם.

"את מדי מתאמצת", מאיר דאג. "תקפידי על ויטמינים יותר, אולי את צריכה בדיקות דם?"

זו לא הייתה רק סחרחורת פיזית. משהו קרה בתוכי כשאחזתי את הכלי הזה, המוח שלי התפקע כאילו תלשתי מתוכו חתיכה מכאיבה.

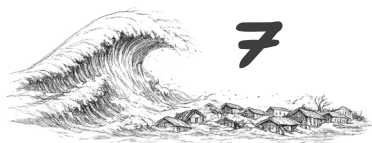
"מאיפה אני יודעת לנגן ביוקולילי", התעקשתי.

"אבא שלך חוץ ממה שהיה רב היה גם חזן", הוא פסע בזהירות גדולה לשטח המכאיב של חיי. "זה אותו כשרון, לא?"

"שירה ונגינה, לא ממש", מלמלתי. "ואף אחד אצלנו לא ניגן לפי שמיעה".

"אולי פשוט לא ניסיתם", הוא הציע. "זה באמת לא רגיל, כך לנגן בלי שום נסיון מוקדם", הוא ניסה להחמיא לי.

המנגינה הזאת, האיומה. מאיפה היא באה לי.

אסתי

"זה מה שקורה כשמדברים ליד ילדים על דיאטה", חני הסייעת התלוננה בתשע וחצי כשכולם אכלו בביסים זעירים את הלחם שלהם ורק רותי משכה כתפיים קטנות ולא הסכימה להכניס כלום לפה.

"תאכלי טוב חמודה", היא עודדה אותה. "בלי לחץ, מקסימום תשאפי 'פוף אנד סלים' כשתהיי גדולה".

רותי קפצה שפתיים עקשניות. מהלומות מכיוון הדלת גרמו לילדים לרוץ אליה בדבוקה אחת. פרוסות נפלו, לבן שאמא אחת שלחה על אף כל הבקשות התרסק ארצה.

"ש-לום", אסתי קיבלה בידיים פרושות את שוקי ברנד. אספה אותו אליה, התעלמה מהפנים המוכתמות ברוטב לא מזוהה וריח החלב החמוץ שנדף מהחולצה של אתמול.

"מה שלומך חמוד?" היא תפסה את בן השמונה שהביא אותו רגע לפני שהוא נעלם. "אתה יודע שאני עוד זוכרת שאתה היית מגיע לגן כל בוקר? כזה חמוד היית", היא שלפה תפוח מהמקרר וקילפה בתנועות